

Polożenie, obszar i ludność: Województwo poleskie, położone we wschodniej części kraju, graniczy na całej swej wschodniej granicy z Związkiem Sowieckim Republik Rad. Obszar województwa wynosi 42 280 km², czyli posiada ono obszar największy spośród wszystkich województw. Ludność wynosiła na zasadzie spisu ludności z 1921 r. 870 417, przy gęstości 20,8 mieszkańców na 1 km², czyli najmniejszej ze wszystkich województw (np. woiłyńskie 47,5, tarnopolackie 88, krakowskie 114,2, śląskie 277,1). Pod względem narodowościowym przeważa tu element białoruski — 42,6%, ludność polska stanowi 24,3%, rusińska 17,7%, żydowska 10,4%, inne 4,0%. Co się tyczy stosunków wyznaniowych, przeważa na obszarze województwa poleskiego wyznanie prawosławne w 70,2%, wyznanie rzym. katol. stanowi 7,8%, mojżeszowe 12,0%.

Opólna charakterystyka: Województwo poleskie należy do części kraju stojących na stosunkowo najniższym poziomie kulturalnym, a to głównie z powodu przyrodzonych warunków, mianowicie z powodu rozległych bagien. Jedyńie przemysł drzewny może się tu do pewnego stopnia rozwijać. Osuszenie bagnistych obszarów województwa poleskiego przysporzyłoby krajowi znaczne przestrzenie urodzajnej ziemi i podniosłoby poziom kulturalny ludności. Sprawa ta zajmuje społeczeństwo polskie szczególnie w ostatnich czasach, a możność rozwiązania jej widzi się w uzyskaniu na ten cel kredytów zagranicą.

Podział administracyjny: Województwo poleskie liczy miast 17, gmin wiejskich 113 i dzieli się na 10 powiatów: Brześć n. B. (4845 km²), drohiczyński (2362 km²), kamieńkoszyński (3224 km²), kobryński (3801 km²), kossowski (3578 km²), łuniniecki (5015 km²), piński (5450 km²), prużański (2535 km²), sarnieński (5455 km²), stoliński (5352 km²). Miasta powiatowe: Brześć n. Bugiem (45 567 mieszk.), Drohiczyn (1987), Kamień Koszyński (1265), Kobryń (10 068), Kossów (2433), Łuniniec (8267), Pińsk (25 325), Prużana (6332), Sarny (6614), Stolin (4763).

Szkolnictwo: Dziedzina ta stoi tu na niskim poziomie. Statystyka szkolna wykazuje: szkół powszechnych 995, nauczycieli 1940, uczniów 90 066, przyczem wypada na 1 szkołę 1,9 nauczyc., na 1 nauczyciela 46,7 uczniów; szkół średnich ogólnokształcących 19, uczniów 4632; seminarjów nauczycielskich 1, uczniów 195.

Komunikacja: Sieć komunikacyjna jest na obszarze województwa poleskiego bardzo słabo rozwinięta. Wodne arterje komunikacyjne stanowią tu Kanał Królewski, łączący Dniepr z Wisłą przez: Bug-Muchawiec-Pina-Jasiolda-Prypęć i Kanał Ogiński, łączący Prypęć z Niemnem przez Jasiolda i Szczara. Stan dróg jest przeważnie zły. Tabor samochodowy zarejestrowany wynosił dnia 1 stycznia 1928 r. zaledwie 90 samochodów. Najważniejszymi ośrodkami komunikacyjnymi są Brześć, Łuniniec i Sarny.

Rołnictwo: W województwie poleskiem stoi rolnictwo na stosunkowo bardzo niskim poziomie. Powierzchnia gruntów użytkowanych wynosi w tysiącach hektarów 4 136,8 w tem grunty orne 1124,1 (27,2%) a więc procentowo najmniejszy obszar zasiany spośród wszystkich województw (np. woiłyńskie 39%, białostockie 54,8%, warszawskie 60%) łąki 593,9 (14,3%), pastwiska 279,9 (6,8%), lasy 1261,0 (30,5%), inne grunty i nieużytki 877,9 (21,2%), a więc procentowo najwięcej nieużytków spośród wszystkich województw. Obszar zajęty pod uprawę poszczególnych zbóż wynosił w 1927 r.: pszenica 7 300 ha, żyto 199 400 ha, jęczmień 24 200 ha, owies 77 700 ha, ziemniaki 63 100 ha, gryka 20 800 ha. Przejętyny zbiór z hektara wynosił w 1927 r. w 100 kg: pszenica 9,3 — żyto 9,9 — jęczmień 8,9 — owies 8,8 — ziemniaki 88, — gryka 7,0. Na zasadzie spisu z 1927 r. liczone na obszarze województwa poleskiego bydła rogatego 494 242 szt., koni 195 013 szt., trzody chlewnej 272 511 szt., owiec 272 416 szt.

Co się tyczy reformy rolnej, w 1926 r. rozdysponowano 8 226 ha, rozparcelowano 8 188 ha. Skomasowano do 1926 r. w 348 miejscowościach 30 445 gospodarstw o 345 867 ha przestrzeni. W 1926 r. komasacja nie miała miejsca. Likwidację serwitutów przeprowadzono do 1926 r. w 299 miejscowościach; liczba gospodarstw wynosiła 5 450 o obszarze 6 438 ha. Po 1926 r. likwidacji serwitutów nie przeprowadzano.

Przemysł i handel: Bardzo słabo rozwinięte są te dziedziny życia gospodarczego na obszarze województwa poleskiego. Eksploatacja zasobów (przeważnie w zimowej porze, umożliwiającej dostęp przez zamrznięte bagna) przyczynia się do pewnego rozwoju przemysłu drzewnego.

Ważniejszymi ośrodkami handlowymi są Brześć, Łuniniec, Pińsk i Sarny.

Różne: Na terenie województwa poleskiego liczone dnia 1 stycznia 1928 r. 23 szpitale (977 łóżek); 10 Kas Chorych (47812 uprawianionych do korzystania z kas).

Géographie physique, superficie et population: La volovie de Polesie située dans la partie est de la République, confine sur toute sa partie est à la République des Soviets, possède une superficie de 42 280 km² (la plus étendue de toutes les volvodies et compte 870 417 habitants (liste de recensement de 1921). La densité moyenne de la population la moins élevée en comparaison de celles des autres volvodies (volvodie de Woiłyń 47,5, de Tarnopol 88, de Kraków 114,2, de Śląsk 277,1) est en proportion de 20,8 habitants par 1 km. La volvodie de Polesie est habitée par 42,6% de blancs-russes, qui font la majorité de la population, par 24,3% de polonais, 17,7% de ruthènes, 10,4% de juifs, 4,0% de ressortissants d'autres nationalités. Du total des habitants 70,2% appartiennent à l'église orthodoxe, 7,8% à l'église catholique et 12,6% professent la religion israélite.

Au point de vue cultural, la volvodie de Polesie est loin d'égaliser les autres parties du pays, les conditions naturelles, notamment les immenses marécages dont elles est couverte, sont peu favorables à l'expansion industrielle et commerciale de ce territoire. L'industrie du bois présente seule quelques chances de développement. L'assèchement des marais en assurant à ce pays de vastes terrains fertiles serait à même de précipiter l'évolution intellectuelle de ses habitants. La réalisation de ce projet, sujet de préoccupation latente de la société, ne peut avoir lieu qu'avec le secours de crédits étrangers reconnus à cet effet.

Organisation territoriale: La volvodie de Polesie compte 17 villes, 113 communes et se divise en 10 districts suivants: district de Brześć n. Bug (4845 km²), de Drohiczyn (2362 km²), de Kamień Koszyński (3224 km²), de Kobryń (3801 km²), de Kossów (3578 km²), de Łuniniec (5015 km²), de Pińsk (5450 km²), de Prużana (2535 km²), de Sarny (5455 km²), de Stolin (5352 km²). Les chefs-lieux de la volvodie sont les suivants: Brześć n. Bug (45 567 habit.), Drohiczyn (1987), Kamień Koszyński (1 265), Kobryń (10 068), Kossów (2 433), Łuniniec (8 267), Pińsk (25 325), Prużana (6 332), Sarny (6 614), Stolin (4 763).

Instruction publique: La volvodie de Polesie est très arriérée sous ce rapport. Suivant les données statistiques on y compte 995 écoles primaires, 1940 instituteurs, 90 066 élèves, 1 instituteur par 46,7 élèves; 19 écoles moyennes générales et 46,2 élèves; 1 école normale d'instituteurs et 195 élèves.

Communication: Les lignes de communication y sont peu nombreuses. Des voies fluviales d'une importance marquée présentent: le Canal Królewski reliant le Dniepr à la Vistule par les rivières de Bug-Muchawiec-Pina-Jasiolda-Prypęć et le Canal Ogiński qui relie la Prypęć au Niemen par les rivières de Jasiolda et de Szczara. Les routes y sont en très mauvais état. L'effectif automobile enregistré le 1 janvier 1928 comptait à peine 90 automobiles. Les centres de communication les plus importants sont: Brześć, Łuniniec et Sarny.

Agriculture: L'agriculture est très peu développée sur le territoire de la volvodie de Polesie. Les terrains aptes à la culture couvrent une superficie de 4 136,8 milliers de ha, dont les terres arables 1 124,1 (27,2%), à peine, ce qui atteste qu'en comparaison avec les autres volvodies (volvodies de Woiłyń 39%, de Białystok 54,8%, de Varsovie 60% etc.) les terrains en culture y sont relativement peu nombreux; prairies 593,9 (14,3%), pâturages 279,9 (6,8%) terrains boisés 1 261,0 (30,5%), autres terrains et terres en friche 877,9 (21,2%) soit dit le maximum en comparaison avec les autres volvodies. En 1927 les terres arables ont été réparties suivant les diverses catégories de cultures comme suit: froment 7 300 ha, seigle 199 400 ha, orge 24 200 ha, avoine 77 700 ha, pommes de terre 63 100 ha, sarrasin 20 800 ha. En 1927 la récolte moyenne d'un hectare se chiffrait par 100 kg comme suit: pour le froment 9,3 — le seigle 9,9 — l'orge 8,9 — l'avoine 8,8 — les pommes de terre 88 — le sarrasin 7,0. Suivant les données statistiques de l'année 1927 le cheptel se montrait à 494 242 de bovins, 195 013 de chevaux, 272 511 de porcs et 272 416 de moutons.

En ce qui concerne la réforme agraire le morcellement a compris jusqu'à l'année 1926 — 8 188 ha sur un total de 8 226 ha destiné à cet effet, tandis que la délimitation des terrains a eu lieu dans 30 445 fermes de superficie de 345 867 ha, faisant partie de 348 localités. Les servitudes ont été réglées jusqu'à l'année 1926 dans 299 localités, comptant 5 450 fermes d'une superficie de 6 438 ha. La liquidation des servitudes n'a point eu lieu en 1926.

L'industrie et le commerce ne marquent nul indice de développement. Les exploitations forestières que la congélation des marécages favorise en hiver, contribuent à amener quelque animation à l'industrie du bois.

Les centres commerciaux les plus importants sont: les villes de Brześć, Łuniniec, Pińsk et Sarny.

Divers: Le 1 janvier 1928 la volvodie de Polesie comptait 23 hôpitaux (977 lits); 10 Caisses des malades (37812 membres).